

Posojila za rekonstrukcije in dovršitev objektov

Jugoslovanska investicijska banka je prejela do konca 1956. leta 154 prošnje za posojila zaradi rekonstrukcij. Od teh jih odpade 106 na rekonstrukcije, ki bi morale biti končane v 18 mesecih. Ta rok je bil določen kot pogoj za odobritev posojila. Cenijo, da bo za te 106 prošnje potrebni v letu 1957 blizu 7,5 milijarde dinarjev, od tega pa 3 milijarde 800 milijonov domačih sredstev (nekateri izmed teh prošnje bodo odpadle, ker ne izpolnjujejo vseh pogojev, vendar se bodo nedvomno med letom pojavile nove, ker je znano, da so letos z zveznim družbenim planom zagotovljena sredstva za rekonstrukcije).

Razen tega je banka prejela še 17 zahtev, pri katerih računajo, da bi gradnja trajala dalj kakor 18 mesecev, ki pa so po oceni banke zanimivi in lahko pridejo v poštev za odobritev posojila. Za dovršitev objektov, ki so bili že prej financirani iz splošnega investicijskega sklada, je prav tako prejela 20 prošnje.

Po predloženih elaboratih bi bili rezultati naložb naslednji: povečanje akumulacije v primerjavi z osnovnimi in obratnimi sredstvi znaša za rekonstrukcije do 18 mesecev 95 odstotkov, za zanimivejše rekonstrukcije nad 18 mesecev 41 odstotkov, za dokončanje objektov 87 odstotkov. Devizni rezultat (zmanjšanje uvoza in povečanje izvoza) znaša pri isti primerjavi za rekonstrukcije do 18 mesecev 50 odstotkov, za rekonstrukcije nad 18 mesecev 42 odstotkov, za dovršitev že od prej financiranih objektov pa 89 odstotkov.

Ce bi bile vse te prošnje sprejete, bi morali vložiti v osnovna sredstva 42 milijard, od tega pa letos 30 milijard dinarjev. Povečanje akumulacije bi znašalo 55 milijard, povečanje izvoza ali zmanjšanje uvoza pa 44 milijard, kar pomeni skoraj polovico našega lanskega izvoza, ki je bil večji kakor katerokoli drugo leto (seveda niso te številke še dokončno analizirane in so možni še določeni popravki, ki pa ne bi bistveno spremenili stvari).

Vsega tega pa ne bo mogoče realizirati, ker znesek teh sredstev daleč presega razpoložljiva sredstva za te namene. Vendar je pozitivna ta široka iniciativa za nadaljnji razvoj proizvodnih sil, ki traja že več kakor eno desetletje in ki postaja sedaj še uspešnejša kljub omejenim sredstvom, ker so sedaj prošnje za posojila bolj premišljene, bolj preračunane in ekonomsko bolj upravičene.

Tako široka izbira večinoma upravičenih in zanimivih investicijskih programov, potreba, da se med njimi da prvenstvo najboljšim — vse to navaja organe upravljanja v gospodarskih organizacijah, ljudske odbore in vsa tista telesa, ki odločajo o podobnih investicijah na določene sklepe. Kolikor se namreč napotijo z nekimi novimi prošnjami v Investicijsko banko, je očitno, da mora biti ta prošnja v taki konkurenci dobro premišljena in pripravljena, da mora dati naložba čim boljše rezultate v čim krajšem roku itd.

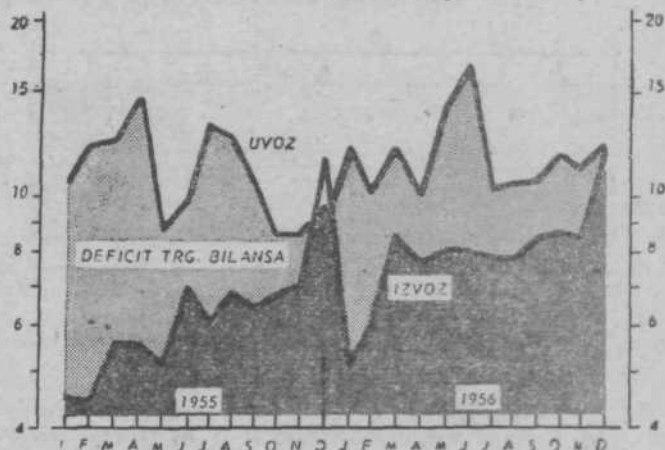
To toliko prej, ker bo v prvih mesecih letos prispelo večje število novih prošnje, za katere so pogoji, da bodo tudi boljše pripravljene kakor lanske. Tedaj niso bili znani vsi pogoji za vlaganje prošnje. Med drugim ni bilo določeno, kaj ocenjujemo za rekonstrukcijo in so tako v dosedanjem spisku tudi take prošnje, ki dejansko pomenijo gradnjo novih zmogljivosti. Zanimanje za vlaganje prošnje je bilo zmanjšano tudi s tem, ker lani sredstva niso bila zagotovljena.

Investitorji, ki so lani vložili prošnjo za posojilo, imajo še vedno možnost, da jo popravijo, kolikor najdejo nove možnosti, da napravijo svoje nameravane naložbe še bolj uspešne in še bolj sprejemljive.

M. I.

ZUNANJA TRGOVINA V LETU 1956

Uvoz obsega redni uvoz in pomoč ZDA, Velike Britanije in Francije

Minulo leto 1956 lahko že danes na temelju začasnih podatkov ocenimo kot zelo uspešno na področju naših zunanjetrogovinskih poslov.

V obe smeri doseženi promet znaša 239 milijard dinarjev, medtem ko je znašal l. 1955 209 in l. 1955 174 milijard.

Kar je posebno pomembno, izvoz je rasel mnogo hitreje kakor uvoz. Medtem ko je v primerjavi z letom 1955 izvoz porasel za 20 milijard dinarjev, je hkrati uvoz porasel le za 10 milijard. Ali (v milijardah dinarjev):

	UVOZ	IZVOZ
1953	119	56
1954	102	72
1955	132	77
1956	142	97

To je oplovalo na znižanje deficita v naši trgovinski bilanci za 10 milijard v primerjavi z letom 1955 — od 55 na 45 milijard dinarjev. Ta deficit je bil krit večinoma z realiziranim uvozom iz tristranske gospodarske pomoči, delno pa tudi s tako imenovanim nevidnim izvozom (z dohodki od turizma, prometnih uslug in podobno).

Struktura realiziranega izvoza se je v primerjavi z letom 1955 občutno izboljšala:

	1955	1956
Skupni izvoz:	100,0	100,0
kmetijski pridelki	51,5	54,0
surovine	29,5	25,7
goriva in maziva	1,0	1,5
predelani in končni izdelki	35,8	35,6
stroji in oprema	1,9	4,5
drugo	0,7	0,9

Najpomembnejše spremembe strukture izvoza so vidne v porastu izvoza kmetijskih proizvodov (vključno proizvodov živilske industrije in tobaka) za približno 9 milijard dinarjev, nato raznih polizdelkov in končnih izdelkov — za okrog 7 milijard — in strojev, opreme in vozil — za 3 milijarde din.

Povečanje izvoza kmetijskih pridelkov je zasnovano predvsem na povečanju izvoza živilorejskih proizvodov, nato pridelkov vrtnarstva in sadjarstva. Izvoz poljedelskih pridelkov, posebno žita, je skoraj popolnoma izostal, a ne samo to, izredno se je celo povečal uvoz teh pridelkov. Tako je bilo lani uvoženo za okrog 46 milijard dinarjev živilskih proizvodov, medtem ko smo jih uvozili l. 1955 le za 36,3 milijarde dinarjev. Presežek uvoza nad izvozom pridelkov zanaša še vedno 20,4 milijarde dinarjev.

Pri uvozu imamo nadaljnji porast v višini treh milijard pri gorivu in mazivu, kar je v skladu s čedalje večjimi potrebami industrije in prometa, nato povečanje za okrog dve milijardi pri predelanih proizvodih in za eno milijardo pri končnih izdelkih. Uvoz surovin se je v primerjavi z l. 1955 neznatno znižal, medtem ko zaznamuje uvoz investicijskih materialov in opreme padec za okrog 5 milijard dinarjev, kar je prav tako v skladu z omejevanjem investicij.

Proo mesto v izvozu pripada Zahodni Nemčiji, za katero sledijo po pomenu: Italija, ZSSR, ZDA, Velika Britanija, Avstrija, Soica, Grčija, Poljska, Francija, Češkoslovaška, Brazilija, Madžarska, Nizozemska itd. Pomemben izvoz je bil lani realiziran tudi na Kitajsko, v Indijo, Egipt, Libanon in druge azijske in afriške države.